

Bild och bubbla

Jag var för ett tag sedan och hälsade på en av mina närmsta vänner, som tyvärr har den fula ovanan att bo i Norrköping och inte Göteborg. Men kanske var det tur, tillsammans hade vi bestämt några saker vi ville göra medan jag var där. Man blir ju lätt hemmablind och jag har aldrig tidigare varit i Norrköping så nu bar det av på upptäcktsfärd. Vi ville se statyn föreställande Moa Martinsson (författare, ett dolt tips i tipset), och vi ville gå på Arbetets museum (sjukt bra museum).

När vi väl hittade fram till statyn av min underbara Moa, så står hon undanskymd på det mest anskrämliga lilla

”torg”, vilket var en plätt med lite sten. Det fanns säkert en jättebra anledning till att hon placerats just där, men det tog som ett slag i magen. Kanske var det tur att vi precis kom från museet, för det var en glädjande upplevelse. Utan vår vetskap pågick och pågår fram till 30 maj en utställning med våra favoritserietecknare, i serietecknarkollektivet Dotterbolaget. Och hela besöket på museet hade varit en fröjd för öga och för själ.

Dotterbolaget är ett sjukt bra seriekollektiv som med politisk satir, sparkar på patriarkatet och på klasshället. Deras samhällskritik går inte att ta miste på när man läser dessa serier.

Jag har hela mitt liv läst och älskat serier, det började tidigt med Bamse (som faktisk har varit ganska politisk i sin ungdom), och vandrade på med tidningar som till exempel Larson, Ernie och Pondus.

Till slut hittade vad jag i mitt undermedvetna sökt. Sveriges unga, arga tjejer som tecknar serier. Ofta groteska bilderna tillsammans med en genomtänkt text. Ja, hela bildrutorna är genialiskt utformade med bild och text som går hand i hand. Hjärna och humor är det som är kännetecknande för dem, annars är det ju olika konstnärers olika verk.

För att enklast hitta dessa serier kan du gå in på dotterbolaget.com.

För att bara nämna några av mina personliga favoriter så vill jag tipsa om Sara Granérs sjukt färgstarka bilder (bokstavligt talat) med grymt politiskt innehåll, Sara Hansson, Nanna Johansson, Liv Strömquist.

Många har även givits ut i bokform så spring genast till närmsta bibliotek och låna dem! ★

Numrets kulturtips är skrivna av CORNELIA WAHLGREN

Poesi för att synliggöra

Första gången Jenny Wrangborg visade upp en dikt fick hon IG av sin lärare. Nu ger hon ut en bok med dikter om sina erfarenheter från att arbeta som kallskänka.

TEXT: WILLIAM FREJD

Att hitta ett café att slå sig ner på för intervjun tillsammans med Jenny Wrangborg, poet och kallskänka, visar sig inte vara det enklaste. Efter bittra erfarenheter känner hon ett motstånd inför vissa kedjor som hon tidigare arbetat för. Tillslut ger vi upp och sätter oss på Condeco, trots att det är samma ägare som hon tidigare har arbetat för.

Jenny Wrangborg växte upp i Kristianstad och började skriva poesi när hon var 14 år. Det blev mycket kärleksdikter, men också en del mer politiska dikter.

– En av mina första dikter handlade om hur USA:s dåvarande president Bill Clinton satt i sitt vita palats och bestämde över världen. Fast jag höll det hela väldigt hemligt. Inte ens min tvillingssyster visste om att jag skrev.

Det var när hon upptäckte Poetry Slam, en tävling i estradpoesi, som intresset växte sig större. Samtidigt med detta steg hennes politiska engagemang. Det som lockade mest med poesin var det direkta tilltalet.

– Det är en form som passar mig. Det är lätt att få tid att skriva en dikt. Som arbetare finns det inte tid att skriva en roman, men en dikt går det oftast att hinna med.

NU ÄR JENNY WRANGBORG 25 år och är aktuell med boken *Kallskänken* som släpps den 30 april på Kata förlag. Boken är en

roman i diktform som handlar om hennes erfarenheter från kök och servering. Dikterna i boken utgår från när hon arbetade på Evas Paley och Chalmers konferenscenter.

Evas Paley ligger på Avenyn i Göteborg. Dit går bland annat de överklasspersoner som har råd att bo i några av Göteborgs dyraste lägenheter.

– Klassklyftorna blev synliga. Det var ofta att någon i personalen kom in i köket och sa att ”jag klarar inte av att servera en överklasskärning till”.

På båda arbetsplatserna kämpade de för rätten till övertidsersättning.

– Vi snackade ihop oss och kom överens om att inte gå med på någon mer övertid utan att få ersättning. Det är inte svårare än så. Det gäller bara att inse att vi har gemensamma intressen.

Ett av problemen för facklig kamp inom kök och restaurang är att det på många arbetsplatser saknas naturliga mötesplatser. Det är sällan arbetarna har gemensamma raster där gemensamma problem kan diskuteras.

– Men det problemet går att överbygga. Det är inte svårare att kämpa tillsammans i ett kök än någon annan stans. Det handlar om att se att vi har gemensamma intressen

och tillsammans komma överens om att kämpa för dem. Det finns en väldig kraft och ilskan över maktförhållande är väldigt stor.

Det är just maktförhållandena som Jenny Wrangborg tycker är det viktigaste att förändra inom yrket.

– Om jag fick drömma skulle vi själva ha makt att lägga upp vårt arbete. Att arbeta hårt eller under stressiga villkor är inte det som är det jobbiga, utan känslan av att inte få någonting tillbaks.

FÖRUTOM BOKEN ÄR JENNY Wrangborg också aktuell med en föreställning tillsammans med bandet Stormen. Föreställningen *Vi är här nu* baseras på samma historier som boken och har redan satts upp på Uppsala stadsteater.

Idéerna till Jenny Wrangborgs dikter kommer från hennes vardag, något chefen sagt, något hon har läst i tidningen. Det viktigaste är att synliggöra.

– Jag skriver det som jag själv skulle vilja läsa. Jag vill berätta historier som inte syns i media. Visa upp att vi faktiskt finns. Jag hoppas att alla som arbetar kan känna igen sig i mina dikter.

Överst på hennes blogg står ett citat av

Det finns en makt i att kunna formulera sig. Med den makten menar jag att det kommer ett ansvar.

den spanska poeten Gabriel Celaya: ”Jag förbannar den poesi som skapats som en kulturell lyx av de likgiltiga, de som tvär sina händer, de ignoranta och ointresserade. Jag förbannar den poesi som skapats av dem som vägrar ta ställning.”

– Det finns en makt i att kunna formulera sig. Med den makten menar jag att det

kommer ett ansvar. Att ta ställning och kämpa för att förändra världen. Sen behöver inte alla dikter vara övertydliga eller jättepolitiska bara för det. Men kapitalismen måste bort, det är organiserad idioti som bara handlar om att tjäna så mycket pengar som möjligt, avslutar Jenny Wrangborg. ★

JÄMLIKAR

Den största tröttheten kommer inte från kroppsarbetet, drickabackarna lyfta uppför trånga gångar, musklerna som skriker i belastningen under omöjlig balansgång med disken genom serveringen

Det är inte ångan från bageriugnen, de slöa knivarna eller de hala golven som gör ondast

Arbetet består inte i att laga maten eller servera gästerna

Men det är chefens ord efter veckor av obetald övertid

Det är blickarna från de välbeställda tanterna

och oräkneliga leenden som döljer det faktum att det inte finns något hopp om att vi någonsin kommer mötas som jämlikar

Jenny Wrangborg

På Jenny Wrangborgs hemsida kan du bland annat läsa dikter, se videor och köpa hennes bok *Kallskänken*.
www.jennywrangborg.se